

VALOKUVATAITEILIJOIDEN LIITON STRATEGIA 2022–2026

13.10.2021

VALOKUVATAITEEN JA -TAITEILIJAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ NYT JA TULEVINA VUOSINA

Valokuva elää globaalisti kukoistuskauttaan. Lähestulkoon jokaisella ihmisellä on mahdollisuus ja halu kuvata. Digitaalisuus ja internet ovat lisänneet kuvan nopeaa kuluttamista ja määrää niin uutiskanavissa, markkinoinnissa, kuin sosiaalisen median alustoilla. Valokuva ja kuvaaminen ovat suurelle yleisöllekin tuttuja, joita ilman ei arkea voisi enää kuvitella. Valokuvan eksponentiaalinen lisääntyminen on samalla lisännyt valokuvataiteen sisältöjen painoarvoa. Valokuva(taitee)n filosofian, historian, muodot ja metodit hallitseva ammattilainen kantaa vastuuta kuvan merkityksellisyydestä ja laadusta, ja miettii usein myös yksittäistä kuvaa kokonaisuuden osana, jatkumona tai narratiivina.

Valokuvataiteen nousu 70- ja 80-luvuilla mahdollisti Suomeen vankan alaa tukevan verkoston ja instituutioiden syntymisen. Toimivat instituutiot, Valokuvataiteilijoiden liitto ja Suomen valokuvataiteen museo, tarjoavat taiteilijoiden työn ja yleisön kohtaamiselle erinomaiset, kehittyvät puitteet ja näiden lisäksi valtakunnallinen valokuvakeskusten verkosto on vuosikymmenien ajan ollut hyvin merkittävä ja näkyvä osa maakuntien kulttuuripalveluita ja näyttelytarjontaa.

Ottaen huomioon kuvataiteen kentän huonon rahoitustilanteen, etenkin vapaan kentän osalta, valokuvainstituutioiden pitkäjänteinen toiminta on tuottanut arvoa suomalaiselle taideyleisölle ja kuntien asukkaille paljon enemmän kuin kuntien ja valtion tukipäätökset tunnustavat. Riittämättömät resurssit ovat vuosikymmeniä edellyttäneet suuria ammatillisia ja henkilökohtaisia uhrauksia kentän toimijoilta. Seuraavan kymmenen vuoden tähtäimellä kuvataiteen rahoituksen tulee nousta huomattavasti, jotta päästään eettisesti kestäväen toiminnan tasolle, siten että toimeentulo aktiivisena taiteilijana on mahdollinen ja organisaatioiden resursointi vastaa tehtävien laajuutta ja vaatavuutta.

Taiteilijoiden ansainnan osalta tilanne on jo hieman parantunut. Suomen Taiteilijaseuran, Ornamon ja Suomen museoliiton työn tuloksena kesällä 2021 museoiden näyttelypalkkiojärjestelmän vakiintuminen on todennäköistä. Palkkiojärjestelmän tulisi jatkossa laajentua museoista muihin näyttelyorganisaatioihin, jotta taiteilijat saavat korvauksen tekemästään työstä.

Käynnissä on myös muita kuvataiteen alueita koskettava muutos toimintaympäristössä ja ammattilaisuudessa. Suomeen viimeisen kymmenen vuoden aikana rantautunut välittäjäporta

toimijuuden vahvistuminen tulee epäilemättä jatkumaan myös tulevina vuosina kuten yleisötyön ja sisältöjen saavutettavuuden korostaminenkin. Taiteen kentällä on tapahtunut myös taiteellisen tuottamisen ammattimaistuminen. Taiteilijan lisäksi tuotannossa voi olla mukana monia eri ammattilaisia, kuten kuraattorit, tutkijat, tuottajat, viestijät, teknikot, jne.

Liittojen ja taiteilijoiden välittömän toimintakentän muutos koskee kotimaisia kuvataidekentän pieniä toimijoita etenkin nyt, kun kuvataidekentän toimijoiden uudelleen organisoitumista ja yhteistyön lisäämistä edistetään Kuvataiteen talon myötä. Kuvataiteen talon horisontissa siintävät liittojen tehtävien ja tavoitteiden kehittäminen. Toimintojen synergiaa kasvatetaan ja vaikuttavuus lisääntyy. Liittojen on mietittävä, miten parhaiten palvella kuvataiteilijaa työssään sekä kasvavaa kuvataiteen yleisöä, ja samaan aikaan nostaa kuvataiteen asemaa rahoittajien ja päättäjien suuntaan?

Paikallisten ja kansallisten kysymysten lisäksi nyt ja tulevina vuosina ratkaisuja vaativat globaalia taidemaailmaa haastavat suuret pandemia, ilmastokriisi, digitaalisuus ja populismi. Millainen on, ja voi olla, kulttuurin ja taiteen rooli muuttuvassa maailmassa? Miten muuttuu valtion rahoitus taiteilijoille ja järjestökentällä, miten kuluttaminen muuttuu ja taiteen markkinat, ja miten se vaikuttaa taiteen kaipuuseen ja kokemiseen?

TARVE STRATEGIAPROSESSILLE

Valokuvataiteilijoiden liiton strategiaprosessissa on ollut tarkoitus sanallistaa liiton tehtävää suomalaisessa yhteiskunnassa ja taiteen kentässä, sekä pohtia ja asettaa toiminnan tavoitteita tuleville vuosille. Vuodesta 2015 keskustelua on käyty säännöllisesti, puolivuositain tai vuosittain, toistuvana kehitysdialogina hallituksen ja henkilökunnan kesken. Strategiaa on työstetty strategiatyöryhmän kirjoittamisen ja koko hallituksen ja henkilökunnan työpajatyöskentelyn vuoropuheluna.

Valokuvataiteilijoiden liitossa on viimeisten vuosien aikana strategiakeskustelun, toimintaympäristön muutoksen ja henkilövaihdosten seurauksena tehty paljon pieniä ja suuria muutoksia. Joidenkin taustalla on ollut asenteen muutos: Luentoja suosivasta koulutuksesta vertaismentorointiin, jossa taiteilijoiden oma tietämys ja osaaminen tunnustetaan, ja toisena esimerkkinä Art Fair Suomen konseptin muuttaminen yhteisöllisempään ja koordinoituihin osalta kevyempään suuntaan. Toisten muutosten moottorina on ollut maailman muuttuminen, ja halu oppia lisää, esimerkkinä moninaisuus- ja tasa-arvokysymysten pohdinta näyttelytoiminnassa. Ja joissakin yhteisöjen välinen keskustelu ja jakaminen ovat toimineet muutoksen alullepanijoina, kuten sähköisen jäsenkortin lanseeraus, kuntavaalivaikuttaminen, Kuvataiteen talon eteen tehty työ, jne.

Vuonna 2021 liiton strategiaa viimeistellään rinnakkain Valokuvataiteen tiekartan kanssa, jota työstävät Valokuvataiteilijoiden liitto yhdessä yhteisöjäsentensä kanssa. Liiton yhteisöjäseniä ovat Luovan valokuvauksen keskus, Peri, Pohjanmaan valokuvakeskus, Pohjoinen valokuvakeskus, Raaseporin valokuvakeskus ja Valokuvakeskus Nykyaika.

Liiton strategiatyöryhmään ovat kuuluneet hallituksesta Joonas Ahlava, Jaakko Koskentola ja Katri Naukkarinen sekä henkilökunnasta Henna Harri, Petronella Grönroos, Darja Zaitsev ja Eija MäkiVuoti. Mukana ovat lisäksi olleet hallituksen jäsenet Sara Ahde, Pira Cousin, Anni Hanén, Minna Kurjenluoma, Anna Niskanen ja Pekka Nuikki, Noora Geagea, Mari Hokkanen, Joel Karppanen ja Juuso Noronkoski.

VALOKUVATAITEILIJOIDEN LIITON VISIO 2022-2026

Valokuvataiteilijoiden liitto edistää valtakunnallisesti valokuvataiteilijoiden ammatillista hyvinvointia ja alan sisäistä keskustelua. Liitto vahvistaa yhteistyössä muiden organisaatioiden kanssa kuvataiteen asemaa ja vaatii kaikille taiteen aloille tasavertaisia mahdollisuuksia toimia suomalaisessa yhteiskunnassa.

Liitto esittelee valokuvataidetta saavutettavasti ja asiantuntevasti erilaisille yleisöille. Valokuvataide ja taiteilijat tulevat tutummiksi ja tunnetummiksi yleisön keskuudessa. Ajatus valokuvataiteen ostamisesta tuntuu kiinnostavalta ja turvalliselta taidetta hankittaessa.

Liitossa vallitsee yhteistyökykyinen, keskusteleva ja avoin ilmapiiri. Toimintaa organisoidaan vastuullisesti, eettisesti kestäväällä tavalla ja resurssit huomioiden.

Valokuvataiteilijat haluavat kuulua liittoon ja sen muodostamaan yhteisöön. Jäsenistö tuntee liittonsa, ja kynnys osallistua liiton toimintaan on matala.

Taiteilijan pitämät näyttelyt ovat tekijälle maksuttomia, ja myös gallerioissa näyttelypalkkion maksaminen taiteilijalle alkaa olla arkipäivää. Taiteilijan työ on vertaismentoroinnin yleistettyä kollegiaalisempaa.

ARVOT 2022-2026

TAIDE

Valokuvataiteilijoiden liitto edistää taiteen itseisarvon toteutumista.

Valokuvataiteilijoiden liitto edistää (valokuva)taiteen näkyvyyttä ja arvoa suomalaisessa yhteiskunnassa muun muassa näyttelytoiminnalla, yleisötapahtumilla, ja toimimalla linkkinä taiteilijakunnan ja valtiovallan välillä. Näyttelytoimintamme lähtökohtana on taiteellisen ilmaisun vapaus, ja näyttelyvalinnat tehdään vertaisarviointina avoimen haun perusteella.

Organisaationa Valokuvataiteilijoiden liitto ry on pitkäjänteisesti toimiva yhdistys, joka sijoittuu taiteen kentän ruohonjuuritasolle. Se on taiteilijoiden perustama ja ajaa taiteilijoiden etua. Valokuvataiteilijoiden liiton toiminta on suurelta osin toimimista erilaisissa verkostoissa, joissa kumppanit tuovat yhteen tietämystä, osaamista, resursseja ja yhteistä tahtoa.

VASTUULLISUUS

Valokuvataiteilijoiden liitto on luottamuksen arvoinen edunvalvoja, yhteistyökumppani, kulttuurin tuottaja ja vaikuttaja. Toimintamme on vastuullista, resurssit huomioivaa ja eettisesti kestäväällä pohjalla.

Kehitämme toimintakulttuuriamme osana moniäänistä 2020-luvun yhteiskuntaa ja pidämme aktiivisesti yllä keskustelua muiden alan edustajien kanssa taidemaailman rakenteista ja toimintaedellytyksistä. Moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta edistetään aktiivisesti ja niihin liittyvää osaamista pyritään lisäämään kouluttautumalla yhdessä sisarorganisaatioiden kanssa.

Valokuvataiteilijoiden liitto on ennen kaikkea yhteisö. Liiton toiminta on demokraattista eli pohjautuu jäsenistön päätöksiin. Toimintamme perustuu moniäänisen jäsenistön hallitukselle ja henkilökunnalle antamaan valtuutukseen.

Näyttelytoimintamme on yleisölle avointa ja ilmaista.

VAIKUTTAVUUS

Valokuvataiteilijoiden liitto edistää taiteen sekä taiteilijan etua uran eri vaiheissa.

Olemme yksi valokuvataiteen kentän ja toimijuuden määrittelijöistä. Tuomme toimintamme ja taiteen sisältöjen kautta yhteiskuntaan kulttuurista kestävyyttä ja sivistystä. Suomen Taiteilijaseuran jäsenenä edistämme yhteistyössä muiden järjestöjen kanssa taiteilijan asemaa kulttuuripolitiikan rakenteissa.

Vahvistamme tietoisuutta valokuvataiteesta valtakunnallisesti. Kuuntelemalla ja keskustelemalla syvennämme valokuvataiteen kentän yhteisöllisyyttä yhdessä alan muiden toimijoiden kanssa.

STRATEGIA

EDUNVALVONTA

Valokuvataiteilijoiden liitto toimii taiteen kentällä valokuvataiteilijoita edustavana ja valokuvataiteen asemaa edistävänä ja ylläpitävänä tahona. Liitto osallistuu sillanrakentajana keskusteluun eri yhteisöjen ja toimijoiden välillä, sekä on osa useampaa taiteen ja valokuvan kentän verkostoa, joissa edunvalvontaa tehdään yhdessä.

Liitto on sitoutunut kentän rakenteiden ja toimintamallien pitkäjänteiseen kehittämiseen. Kuvataiteen tekijät ja sisällöt tarvitsevat riittävästi rahoitusta, jotta resurssit tulevat käytetyksi kestävästi ja oikeudenmukaisesti, ja taiteilijan työn arvo huomioiden. Yhdessä muiden kanssa liitto pyrkii uudistamaan kentän rakenteita ja toimintamalleja mm. Kuvataiteen talo -yhdistyksessä, liiton yhteisöjäsenten kesken ja valokuva-alan järjestöjen keskusteluissa.

Liitto ylläpitää ja vahvistaa rooliaan ja kokemustaan asiantuntijana, mm. järjestämällä kokoelmille ja yleisölle tilaisuuksia tutustua taiteilijoiden ajankohtaiseen työskentelyyn, osallistumalla Suomen Taiteilijaseuran jäsenjärjestönä vaalivaikuttamiseen, ja toimimalla keskustelunavajaana valokuvataiteen ja valokuva-alan tärkeissä kysymyksissä. Liitto viestii jäsenilleen edunvalvontatyöstä selkeästi ja läpinäkyvästi.

EDUNVALVONTATYÖ KÄYTÄNNÖSSÄ:

Valokuvataiteilijoiden liitto toimii pääosin kuvataidekentän piirissä ja saa julkista rahoitusta Taiteen edistämiskeskuksen ja Helsingin kaupungin kulttuuritoimen yleisavutuksina. Kuvataidekentän ja taide- ja kulttuuripolitiikan lisäksi liiton jäsenten toimintaan vaikuttavat valokuva-alan kehitys ja koulutuspolitiikka. Näihin liittyvää keskustelua liitto käy yhdessä muiden alan organisaatioiden kanssa.

Liitto pyrkii parantamaan kuvataiteen ja kulttuurin asemaa yhteiskunnassa myös vaalivaikuttamisen kautta. Valokuvataiteilijoiden liitto ja muut STS:n jäsenjärjestöt ylläpitävät ja päivittävät vaalivuosina www.kuvataidevaalit.fi -sivustoa, ja kampanjan viestintää sekä toteutusta suunnitellaan yhteistyössä Suomen Taiteilijaseuran ja jäsenjärjestöjen kesken.

Valokuvataiteilijoiden liitto on aloittanut vuonna 2019 yhteisöjäsentensä kanssa valokuvataiteen tiekartan hahmottamisen, eli yhteisen arvopohjan, tavoitteiden ja tulevaisuuden suuntaviivojen määrittelyn. Yhteistyö takaa liitolle jatkossakin kosketuksen Suomen eri alueiden kulttuuritoimintaan ja koko maan kattavan näkökulman valokuvataiteen alaan. Yhteisöille jäsenyys takaa keskusteluyhteyden vertaistoimijoihin ja mahdollisuuden vaikuttaa asioihin koordinoitusti yhdessä. Yhteisöjäsenten lisäksi keskustelua valokuvan ja valokuvataiteen koulutuspolitiikasta ja kentän rakenteesta

käydään valokuva-alan muiden toimijoiden ja oppilaitosten edustajien kanssa.

Liitolla on edustus monen organisaation luottamustoimessa: Suomen taiteilijaseura, Kuvasto ry, Suomen Valokuvataiteen museon säätiö hallituksessa, Kuvataiteilijoiden huoltosäätiö. Lisäksi liitto esittää jäseniä mm. Taiken toimikuntiin ja kokoelmien hankintalautakuntiin.

JÄSENTYÖ

Liitto ylläpitää yhteyttä jäsenistöönsä säännöllisellä jäsentiedotteella, järjestämällä vertaismentointiohjelmia ja teosvälitystä vuosittain sekä jäsenkyselyin. Liitossa on avoin keskustelukulttuuri henkilökunnan ja luottamushenkilöiden kesken sekä jäsenistön suuntaan. Liitto on kiinnostunut jäsenistön tarpeista, toiveista ja asemasta kentällä. Liitto hakee tulevana vuosina enenevässä määrin synergiaa sisarjärjestöjensä kanssa esimerkiksi jäsenten tiedottamisessa, edunvalvonnassa ja jäsenpalveluiden tarjoamisessa.

Liitolle on mielekästä toimia kansainvälisesti erityisesti lähialueiden sisarorganisaatioiden kanssa, mm. järjestämällä residenssitoimintaa ja asiantuntija- sekä näyttelyvaihtoa.

JÄSENTYÖ KÄYTÄNNÖSSÄ:

Horisontissa näkyvän Kuvataiteen talon konseptointivaihe katalysoi Valokuvataiteilijoiden liiton ja muiden STS:n jäsenjärjestöjen jäsenoimintojen uudelleenorganisointia ja synergioiden tunnistamista ja hyödyntämistä: jäsentiedotteiden osittainen yhdistäminen, jäsenmaksujen ja -korttien käytäntöjen yhdenmukaistaminen, jäsenille suunnattujen koulutusten pohtiminen yhdessä ja jäsenetujen laajentaminen.

Valokuvataiteilijoiden liitto jatkaa jäsenistölleen suunnatun vertaismentorointi-ohjelman järjestämistä vuosittain. Ohjelmaa kehitetään orgaanisesti ja edellisten vuosien kokemuksiin perustuen. Ohjelmaa lisäätiedonvaihtoa liiton ja jäsenten välillä, ja toimii alustana ammattiin liittyvässä dialogissa. Ohjelma toimii liitolle eräänlaisena jäsenpalveluiden kehittämisen laboratoriona, jossa valokuvataiteilijoiden ammatilliset kokemukset ovat keskusteluiden lähtökohta. Vertaismentorointiohjelman aikana saatuun tietoon ja palautteeseen nojaten liiton on mahdollista kehittää jäsenpalveluitaan tulevaisuudessa.

Jäsenistölle tärkeitä teosvälitystapahtumia kehitetään edelleen aktiivisesti ja kokeillen. Johtoajatuksina ovat, taiteilijoiden toimeentulon parantamisen ohella, miten parhaiten palvellaan kokoelmien ostolautakuntia, välitetään tietoa taiteilijoiden työstä, ja tavoitetaan taiteen ostamisesta kiinnostunutta yleisöä.

Vuoden valokuvataidekirja -palkinto on vakiinnuttanut paikkansa kuvataidekentän ja kirja-alan palkintojen joukossa. Palkinnon myötä valokuvataidekirjaan liittyviä toimintoja ja konsepteja kehitetään resurssien mukaan, ja palkinnon järjestämistä jatketaan Suomen valokuvataiteen museon kanssa yhteistyössä. Kirjakaupan myyntiä ja kirjojen esillepanoa kehitetään kirjakauppatyöryhmän kanssa.

NÄYTTELYTOIMINTA

Valokuvataiteilijoiden liiton näyttelytoiminta on taiteilijalähtöistä ja perustuu pääosin vertaisarviointiin. Sitä tehdään pitkäjänteisesti näyttelytoiminnan toimintamalleja kehittäen. Liiton näyttelytoimikunta pohtii kausittain näyttelytoiminnan painopisteitä ja pyrkii valinnoissaan sisältöjen monipuolisuuteen ja vahvaan ohjelmakokonaisuuteen. Liitto luopuu mahdollisuuksien mukaan kokonaan taiteilijoilta perittävistä näyttelymaksuista, tai kohtuullistaa niitä huomattavasti. Näyttelypalkkiomallin edetessä museoista muihin näyttelytiloihin liitto maksaa näyttelyistä taiteilijalle näyttelypalkkion.

Liiton yleisötyössä keskeistä on saavutettavuus ja lähestyttävyyys. Taiteen äärelle kokoonnuttaessa otetaan huomioon turvallisen tilan periaatteet. Moninaisia yleisöjä tavoitellaan sisältökeskeisesti, kolmella kielellä, ja resurssien salliessa huomioon otetaan erityisryhmät. Sisältökokonaisuuksia, kuten esimerkiksi valokuvataidekirjoja tuodaan esille johdonmukaisesti ja kiinnostavasti sekä verkossa että Hippolyten kaupassa. Yleisötyötä ja tapahtumia kehitetään yhdessä muiden järjestögallerioiden kanssa esimerkiksi Art Fair Suomi -tapahtuman yhteydessä. Liitto tavoittelee laajempia yleisöjä, mm. jatkamalla yhteistyötä Kulttuuritehdas Korjaamon kanssa, ja kehittää sisältöjä digitaalisille alustoille näyttelytyössään.

NÄYTTELYTOIMINTA KÄYTÄNNÖSSÄ:

Liiton näyttelytoiminnan historiallinen lähtökohta on valokuvataiteessa ja valokuvataiteilijoiden työssä. Edelleen liiton näyttelytoiminta noudattaa tätä linjausta, vaikka Valokuvagalleria Hippolyten ohjelmaprofiiliin vaikuttavat kulloisenkin näyttelytoimikunnan määrittelemät valintakriteerit ja tilan historia. Ikkunattomana, korkeana tilana Yrjönkadulla sijaitseva Hippolyte on entisenä elokuvateatterina erinomainen muun muassa mediataiteen tai tilallisten installaatioiden esittämiseen. Tila myös määrittää sisään tulevien hakemusten laatua ja sisältöä. Hakemuksia arvioivat liiton näyttelytoimikunnan jäsenet, joiden lisäksi jokaisessa valintaprosessissa on mukana vaihtuva ulkopuolinen asiantuntija.

Hippolyte Korjaamon näyttelytoiminta koostuu liiton jäsenten näyttelyistä ja yhteistyöprojektien esittelystä.

Taiteilija nähdään Valokuvataiteilijoiden liitossa yhteistyökumppanina, jonka taiteellista vapautta vaalitaan, ja jonka kanssa yhdessä valmistellaan näyttelyn toteutusta. Toisaalta Valokuvagalleria Hippolyte nähdään liitossa toimijana, jolla on oma yleisö ja asiakaskunta, omat viestintäkanavat, ja -identiteetti. Gallerian tehtävänä on viestiä yleisölle luotettavasti ja hyvin taiteilijan tuottamista sisällöistä ja ylläpitää näin myös toiminnan korkeaa taiteellista tasoa.

Liitto viestii kohdennetusti tapahtumista ja sisällöistä sekä näyttelykutsujen, uutiskirjeiden että sometiliensä kautta, lisätäkseen viestinnän vaikuttavuutta.

Liitto viestii kohdennetusti tapahtumista ja sisällöistä sekä näyttelykutsujen, uutiskirjeiden että sometiliensä kautta, lisätäkseen viestinnän vaikuttavuutta.